

Redovisning för Nationella nätverket för praktisk och teoretisk filosofi

Redovisning av verksamheten

Syftet med att upprätta ett nationellt nätverk för praktisk och teoretisk filosofi var att göra kurser som ges vid ett lärosäte i landet tillgängliga för studenter från andra håll, för att på så vis främja möjligheterna till rörlighet för studenter nationellt. Det finns flera fördelar med ett sådant system. Inget enskilt lärosäte förväntas ha tillräckligt många studenter för att på egen hand kunna ge undervisning på mer än en mycket begränsad del av de kurser som ingår i magister- och masterterminerna. Utnyttjar man studenternas rörlighet kan man också utnyttja lärosätenas specialkunskaper, så att studenterna får undervisning av personer som är experter på det de undervisar om. En ytterligare fördel för studenterna är att de får en möjlighet att bekanta sig med olika lärosäten – flera av de som läser master- och magisterkurser har för avsikt att genomföra en forskarutbildning i filosofi, och då är det bra om man vet mer om de olika lärosätena, så att man är beredd på att söka antagning till forskarutbildningen vid ett annat universitet än det där man genomförde sin grundutbildning.

Deltagande lärosäten ingick ett slags "gentlemens' agreement", där man förband sig att hålla ett visst antal kurser per år. De större institutionerna i landet skulle hålla minst 1 kurs/termin i vardera ämnet; de mindre institutionerna skulle hålla minst 1 kurs/läsår. Vidare skulle de poäng som studenterna tar tillfalla studentens heminstitution, så att man inte behöver lägga tid och energi på att överföra poäng eller tillgodoräkna poäng från andra lärosäten. Nackdelen med denna lösning är förstås att den institution som s.a.s. producerar poängen inte får dem, men systemet är konstruerat så att det ska jämna ut sig i längden – man förlorar på att inte få in de poäng man faktiskt har producerat, men man vinner i gengäld på att skicka ut studenter som tar poäng på annat håll. Systemet kommer därför i själva verket att främja studenternas rörlighet.

För att göra det praktiskt möjligt för studenterna att besöka andra lärosäten krävs en del åtgärder. Heminstitutionen bidrar ekonomiskt till studenternas rörlighet. Modellen kan variera en smula, och full kostnadstäckning är inte att räkna med. I till exempel Linköping bekostar institutionen studenternas resor men inte uppehållet.

Vidare måste kurserna planeras så att det är möjligt att följa kursen från annan ort. Dels förekommer inslag av distansundervisning, dels schemaläggs kurserna så att det är möjligt för tillresande studenter att följa kursen. Varje institution väljer ut några sådana kurser per år eller per

termin, och dessa annonseras separat i ett samlat dokument som distribueras till de olika lärosätena. Undervisning i dessa kurser koncentreras till en vecka. Deltagarna får information om kurslitteratur och uppgifter minst tre veckor i förväg, och kursen examineras genom en skriftlig uppgift, som lämnas in några veckor efter undervisningens slut.

Från och med ht -07 har nätverket varit igång, och det har på det hela taget fungerat mycket bra. Studenterna har rört sig mellan lärosätena i ungefär den omfattning som vi har hoppats på, och erfarenheterna är goda.

Samarbetet skulle främst avse frågor kring upprättandet av ett utbud av gemensamma kurser på avancerad nivå, och detta ledde till att vi fick ta ställning till en gemensam syn kring förväntade studieresultat (learning outcomes) för kurser och program på avancerad nivå. Vid en jämförelse visade det sig att samstämmigheten redan innan detta arbete hade genomförts var mycket stor. (Till exempel jämfört med situationen inom flera andra utbildningar och ämnen, vilket framgick vid det gemensamma mötet "Worskhop om nationell rörlighet för studenter" i Stockholm 6 december 2007. Intrycket därifrån var att detta var ett mycket större problem för en del andra ämnen och utbildningar.) Inom filosofiämnet råder ett tillräckligt stor samstämmighet kring frågor om vilka kurser som kan tänkas ingå i en examen på avancerad nivå, samt om vad man ska kunna tänkas kräva för att anse att en kurs har fullgjorts.

Det nationella samarbetet kan på sikt komma att underlätta tillträde till utbildning på forskarnivå för studenter som söker antagning vid annat universitet än det där de har genomfört sin grundutbildning – det är ju välkänt att det i allmänhet är svårare för sökande från andra lärosäten att bli antagna till forskarutbildning, jämfört med lokala kandidater. Om en student nu har besökt ett flertal andra lärosäten under kurserna på den avancerade nivån, så har han eller hon då haft bättre möjligheter att bekanta sig med lärare och forskare vid det besökta lärosätet, och lärare på plats vet åtminstone en smula om sökande från annat håll. Vi vet dock ännu inte om denna förhoppning har infriats eftersom det är så sällan doktorandtjänster blir utlysta, och det knappt finns några studenter med färdiga examina än så länge

Nätverkets deltagare och antal möten

Medlemmar i nätverket är alla de lärosäten i Sverige som har eller har planerat att inrätta magister- och masterprogram eller –kurser, dvs.:

Göteborg

KTH Stockholm

Linköping

Lund

Stockholm

Södertörn

Umeå

Uppsala

Nätverket är således i NSHU:s mening inkluderande.

Under en förberedelsefas, från 2005 och framåt har en del möten ägt rum, ungefär en gång per termin, mer systematiskt och organiserat under de senaste åren. Under stödperioden, 2007, hade vi framförallt ett längre möte i Umeå (juni 2007). Där kom medlemmarna slutgiltigt överens om detaljerna och arbetssätt.

Uppföljning av planerat arbetssätt

Efter de förberedande mötena har vi genom epostkontakt följt upp i vilken grad studenter från andra universitet har följt kurser vid andra lärosäten under de första terminernas verksamhet. Alla kurser vid de olika lärosätena har följts av studenter från andra lärosäten, och en ganska stor andel av de som läser på avancerad nivå har tagit chansen att följa åtminstone någon kurs på annan ort.

Redogörelse för förväntade resultat

Den allmänna förväntningen var att den genomförda samordningen skulle göra utbildningen på den avancerade nivån mer tilltalande för studenterna, eftersom det skulle leda till att studenterna kunde få mer undervisning, och denna undervisning skulle ges av lärare som i högre grad än annars skulle vara experter inom sina områden. Denna sistnämnda faktor behöver inte spela lika stor roll på grundnivån, men på den avancerade nivån bör detta tas hänsyn till. Vi förväntar oss också att den avancerade nivån på lite sikt blir av en högre kvalitet än tidigare, just därför att studenternas möjlighet till forskningsanknytning och till undervisning ökar, jämfört med hur det tidigare såg ut. Det har dock inte varit möjligt att avgöra om detta stämmer – det krävs mer tid för att kunna avgöra detta.

Andra aspekter av betydelse för studenternas rörlighet som uppnåtts under arbetets gång

En sak som vi i planeringen inte beaktade, men som har visat sig under arbetets gång, är att studenterna på egen hand kom att utveckla ett eget nätverk av kontakter på studentnivå.

Ekonomisk redogörelse

Nätverket beviljades ett bidrag på 150.000 kr, som skulle användas för att bekosta möten, deltagarnas resor, en del administration och hemsida. Det visade sig att detta kunde göras väsentligt billigare, och vi har inom nätverket endast använt 9.712 kr av dessa medel (se bifogad redovisning).

Avslutande ord

Det är fortfarande för tidigt att till fullo utvärdera vissa aspekter av detta samarbete – vi skulle behöva vänta några år för att se om studenterna verkligen får bättre undervisning på detta vis, jämfört med det gamla systemet, där studenter stannade vid sina hemuniversitet under hela studietiden. När allt kommer omkring kunde det ju visa sig att studenterna helt enkelt fann det vara alltför mycket besvär att besöka andra universitet under en så kort tid som en vecka. Men våra intryck så här långt är att studenterna har dragit fördel av det nya systemet. De ser ut att uppskatta möjligheten att besöka nya filosofiska miljöer, och de uppskattar definitivt att kurser i högre utsträckning än tidigare gavs av ledande experter på det område kursen handlade om. Det verkar också som om det börjar utvecklas ett nätverk på studentnivå mellan studenterna, oberoende av vad som händer bland lärare och forskare.

Summary in English

The national network for philosophy, practical and theoretical, was established in order to facilitate and coordinate cooperation in philosophy education at the Masters degree levels in Sweden. In order to accomplish this, all the universities giving, or planning to give, Masters degree courses or programs decided to start a common system for giving courses and also giving credit for courses taken. In short, the idea was that each university pledged to make certain of their Masters degree courses easily accessible to participants from other universities. This entails making changes to the usual courses in two respects. First, the general model of scheduling the courses over a number of weeks had to be abandoned in favour of giving the lectures in a more concentrated form, making it possible for visitors from other places to follow the course. This would also mean that there would be some parts of the courses that were given as distance courses. Second, we had to make sure that there were no administrative difficulties, so that the students could follow courses at different universities without suddenly finding that they were not admitted to a course, or that their newly completed courses were not accepted at their home universities. We would also find means to ensure that there was a certain amount of coordination concerning what kind of courses that were to be given, and when they would be given, in order

to prevent clashes. This meant that we had to make sure that information was disseminated properly.

It is still too early to fully evaluate certain aspects of this cooperation – we would have to wait a few years to see whether the students really get better teaching this way, compared with the old system, where students stayed at their home universities for the duration of their studies. After all, it might be the case that the students in the long run find it more trouble than it is worth to visit other universities for a short time. But our impressions so far indicate that the students have been benefitting from the new system. They seem to find it interesting to visit new philosophical environments, and they appreciate that courses to a greater extent than earlier were given by leading experts in their fields. It also seems that there is a budding network developing among the students themselves, independently of the network among the teachers and researchers.